

MENEKŞE TOPRAK • Ağıtın Sonu

MENEKŞE TOPRAK ilk ve ortaöğrenimini Köln'de ve Ankara'da tamamladı. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdikten sonra Ankara'da ve Berlin'de bir bankada dört yıl görev aldı. 2002'den bu yana radyo gazeteciliği ve çevirmenlik yapıyor, Berlin ve İstanbul'da yaşıyor. Öyküleri çeşitli dergi ve antolojilerde yayımlandı. Almanca, Fransızca ve İngilizceye çevrilen bazı öyküleri ise bu ülkelerin edebiyat dergileri ve öykü antolojilerinde basıldı. *Temmuz Çocukları* adlı romanı İtalyan yayınevi Edizioni Magmata tarafından İtalyancaya çevrilmektedir. Eserleri: *Valizdeki Mektup* (öykü, YKY, 2007), *Hangi Dildedir Aşk* (öykü, YKY, 2009), *Temmuz Çocukları* (roman, YKY, 2011).

İletişim Yayınları 1947 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 288

ISBN-13: 978-975-05-1412-8

© 2014 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2014, İstanbul

EDITÖR Levent Cantek

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Birhan Koçak

BASKI ve *CILT* Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MENEKŞE TOPRAK

Ağıtın Sonu

I

Dünyanın kuruluş dönemlerine, biçimin kökenine ve tanrıların doğuşuna ait şiirleri andırıyordu bu manzara. Aschenbach gözleri kapalı, gönlünde başlayan bu şarkıyı dinliyor, yine buradan memnun olduğunu, ayrılmak istemediğini düşünüyordu.

– Thomas Mann, *Venedik'te Ölüm*

Ne olduysa lodos yüzünden oldu diye düşündü çok sonradan. Eğer o fırtınada adada takılıp kalmasam, bu şehri bir yabancı gibi seyredip geçer, hayata bildiğim yoldan devam ederdim. Ama öyle olmadı. Çoğu insanda bir ev özlemi uyandırabilecek fırtınada kendini alabildiğine özgürleşmiş hissetti. Belki de hep bir gizemi barındırdığını zannettiği kavramlarla ilk kez yüz yüze gelmesindendi. Ne de olsa bir kara kentinde doğmuş, kara kentlerinde yaşamıştı ve ne zaman lodos, poyraz, lumbuz, dalgakıran gibi denize dair sözcükler çalınsa kulağına, gizemli ama bir o kadar da uzak yaşamların kapılarını araladığı duygusuna kapılırdı. Bu şehre dair sözcüklerdi bunlar ve o sözcüklerin asıl sahibi olup onları tenlerinde hissederek yaşayan insanların arasındaydı o gün.

İskelenin bekleme salonunun girişinde dikilmiş, vapurun kalkmasını bekleyen diğer yolcuları izliyordu. Çoğu bildikleri bir şey tasdik edilmiş gibi kızmış ama şaşırılmamışlardı. Ya cep telefonlarına sarılmış, tıpkı yanı başındaki kıvrık saçlı genç kadının yaptığı gibi o akşam şehre gelemeye-

ceklerini anlatıyorlardı telefonun diğer ucundakilere ya da kendilerini dışarıya atıp rüzgârın saltolarına karşı koymaya çalışarak seri adımlarla adanın sırtlarındaki ara sokaklara dalıyorlardı. Ama ne yapacaklarını bilemeyen yabancılar da vardı: Lodosun sorumlusunu bulmuşlar gibi etrafını sardıkları iskele görevlisini sıkıştıranlar, çaresizce birbirlerine bakınanlar, diğer bazı yolculara bir şeyler soranlar... Onları izliyor, aralarına karışmıyor. Sanki birileri ani bir oyun başlatmış da katılımcıların oyununun kurallarına nasıl karşı çıktıklarına tanıklık ediyor, dışarıdan bakmanın sorumsuzluğuyla eğleniyordu. Neden sonra, Amerikalı yaşlı çift, Jill ve Thomas gözüne takıldı. Karı koca titrek ve tedirgin ellerle birbirlerine kenetlenerek salonun ortasında dikilmiş, yardım dilercesine etraflarına bakınırlarken bütünüyle yaşlanmış göründüler gözüne. “Beni arıyor, yardım istiyorlar,” diye düşündü. Aldırmadı. Yaşlı kadının başı tam eşliğinde dikildiği iskelenin kapısına doğru dönüyordu ki dışarı attı kendini.

Koyu bulutlar hızla üst üste binerek yer değiştiriyor, rüzgâr ıslık çalıyordu. Tenteler gıcırıyor, kepenkler kütürdüyor, ortalıkta kâğıt, gazete parçaları uçuşuyordu. Birkaç saat önce, dans ederken bir bacağını diğer bacağının önüne kırdığı an donup kalmış ince bilekli, zarif bir kadına benzettiği lokantanın önündeki limon ağacı, gizli bir el tarafından gövdesinden kavranmış silkeleniyor, diğer gizli bir el tarafından acımasızca saçlarından çekiştiriliyordu.

Yüzünde çırpınan saçlarını geriye doğru itmeye çalışırken bir yandan da sırt çantasının askısını omzuna yerleştirdi, uzun hırkasının düğmelerini ilikleli önden. Yürüdü, lokantanın önündeki plastik sandalyeleri ve masaları toplamakta olan iki adamın etrafında dolandı, kıyı boyu uzayan dar ve uzun çardağın altına geçti. Çardağın diplerine birkaç kedi sinmişti, topak topak. Ama koyu deniz öfkeyle çalkala-

nıyor, heybetli su dilleri art arda yükselip beyaz köpüklerini kıyıya savuruyor, kedilere rahat vereceğe benzemiyordu.

Derin derin nefes aldı. Ciğerlerine dolan nemli havayı dışarı atarken hep biraz daha, bir adım daha temizlenip ferahlandığını hissetti. Hafiflik denilen şey bu mu? Hem zamanın sınırlılığını bilmek, hem de anın sonsuzluğunda durmak... Sadece bir gecelik ömrü kalmış olsa, an denilen şey uzar mı? Belki de sonsuz yaşayacağını zannettiği için gelecek korkusuyla bu kadar boğuşuyor insan. Oysa hayatı pekâlâ hafife almak mümkün! Başına gelenleri bir felaket değil de yeni bir yol olarak algılayabilmek mümkün! Yaşamın başka mecralara akabileceğine inanmak, her şeyi yeniden, sıfırdan başlamanın çekiciliğine kapılabilmek de mümkün. Hatta hiçbir şey düşünmeden sadece anı yaşamak, şimdiki gibi, bakmak, izlemek, boş vermek... Mümkün! Sanki lodosun neler yapabileceğini bildiğinden beri bütün kaygıları sıfırlanmış. Haftalardır bazen boğazına gelip dayanan, adeta bir kütüğün sıkıştırmasına benzettiği o düğüm, o süreğen bungunluk yok şimdi. Rüzgâr önüne çıkan her şeyi sarsıp silkelerken sanki o kütüğü de söküp atmış yerinden.

Önce fırtınanın bir parçasıymış gibi boğuk ve isimsiz uğuldayan, sonra yavaş yavaş belirginleşip köpek havlamalarına dönüşen sesleri ayırt ettiğinde, karaya doğru çevirdi başını. Bakımsız tüyleri rüzgârda çırpınan iki köpek, altında durduğu çardağa doğru koşuyor, arkalarında bir adam, “Dur oğlum!” diye bağıyordu. Yaklaştıkça adamın yüzü çıktı ortaya. Kara gözleri, simetrik yüzü, etli dudaklarının üzerindeki tüyler, buğday rengi teni... Hem çok tanıdık, hem çok güzel hem de belki bu güzelliği yüzünden bir o kadar da ulaşılmaz. Ama eğer o yüzdeki tebessümü, sıcacık bakışları yakalamasa, muhtemel ki bu lodoslu günü farklı, belki neşeli bir yaşamışlık olarak kısacık cümlelerle anacaktı. İlginç bir gündü diyecekti. Adaya giderken Amerikalı yaşlı bir çiftle tanıştım.

Bir süre onlarla, sonra tek başıma adayı dolaştım. Ilık bir rüzgâr başladı, derken sertleşip gürlmeye başladı. Adada mahsur kalmıştım, açtım, bir lokanta, sonra bir otel aramam gerekiyordu ama ben halimden memnun, hatta mutluydum. Herkes rüzgârdan kaçmaya çalışırken, genç bir adam köpeklerle oynuyordu. Adam yakışıklıydı, belki de bu yüzden yapıp ettiklerinin çok fazla farkındaydı; gözleniyor ve beğeniliyor olmaktan memnundu. Sokak köpekleriyle oynarken *Kurtlarla Dans Eden Adam* rolündeydi sanki. Oysa böylesi erkek kahraman rolleri fazlaca klişe, fazlaca çocuksuydu.

Ama ne adamı itici buldu ne de hızla kendisine doğru koşan köpeklerden korktu. Hâlbuki yıllar yılı yenmeye çalıştığı ama hiçbir zaman tam içinden atamadığı korkulardan biri de köpek korkusuydu. Çocukluk yıllarında, kimi uyuz köpekleri saymazsa, çete halinde dolaşan, sokak başlarını tutan, karanlık köşelerden, bahçe çitlerinin ardından aniden öne doğru fırlayıp korkunç kemirici dişleriyle köpüre köpüre havlayan her köpek tehditkâr, kan emiciydi çünkü. Yıllar içinde evcil köpeklere alışa alışa bu korkuyu az buçuk yendiğini zannetse de, yine de ani bir köpek havlaması yüreğini titretmeye yetiyordu.

Bu kez korkmadı, hayır. Köpekler etrafında dolanmaya, başlarını uzatıp tam dokunmadan nemli burunlarıyla eteğini koklamaya başladıklarında belki tedirgindi biraz. Köpeklerin yer yer dökülmüş tüylerinin arasındaki derileri yamaya benziyor, derilerde kabuk bağlamış yara izleri bu yamayı daha da görünür kılıyordu. Adam, karışık, kıvrıkcık saçları ve kirli sakalıyla serseri görünümünde olsa da köpeklerin sahibi olamayacak kadar temiz giyinmişti. Üzerindeki düz lacivert yağmurluğu, bej keten pantolonu, koyu spor ayakkabısıyla okumuş yazmış orta sınıf berduşlarını andırıyordu.

“Sokak köpekleri değil mi bunlar?” Rüzgârın vınlamasını bastırmaya çalışırken adeta bağırarak konuşmuştu.

“Adamızın köpekleri.”

“Siz burada mı yaşıyorsunuz?”

“Sayılır, şimdilik. Ama şehirde de oluyorum,” dedi adam. Yaklaştı, eğildi, başını neredeyse bacağına sürtecek olan açık renkli köpeğin boynunu okşadı, sonra hafif dışarı fırlamış kaburga kemiğinden iterek uzaklaştırmaya çalıştı hayvanı. “Hadi oğlum, gidin buradan artık!” Doğruldu, “Siz şehirden geliyorsunuz sanırım...” dedi.

“Evet.”

Evet, ben oralıyım, şehirden geliyorum diyebilmek nasıl da cazip şimdi. Neresi sahi şehir? Hınca hınç Beyoğlu, Bahar’ın oturduğu Kadıköy, en iyi bildiği havaalanı çevresi... Geçen yıla kadar ara ara yeni ürünlerin tanıtımı ya da bir toplantı için şehre geldiğinde, şirketin şubesine yakın, havaalanı çevresindeki bir otelde kalırdı. Bir ya da iki günlüğüne geldiği için şehrin başka bir noktasını görmeden yeneden uçağa binip geri dönerdi. Böyle olduğu için de her yıl biraz daha genişlemiş, bir gökdelenen bir diğerine biraz daha yükselmiş olan o mahalle, gözüne tek başına bir kent gibi görünürdü. Adeta bu şehirle hiç ilgisi olmayan, denizden ve tarihten uzak alelade bir kara kenti.

Kaç zaman sonra kalkar vapurlar? Adada mahsur kalan yabancılar akşam nereye gider, nerede konaklar? Belki önemli ama sırf konuşmak için aklında bu sorular var. Ama çardağın biraz ötesinde, üzerine şeffaf bir yağmurluk geçirmiş, ufak cüssesi her an rüzgâra kapılıp uçacakmış gibi dolanan bir çocuğun bakışlarını üzerinden ayırmadığını fark ettiğinde, sormak istedikleri anlamsızlaştı. Çocuk yağmurluğun altında, tam göğsünün üzerinde “Kırlangıç Otel. Temiz ve Uygun Fiyatlar” yazılı bir pankart taşıyordu. Derken yağmurluğun üzerine damlalar düşmeye, minik su yolları açarak dağılmaya başladı. Fırtına hızını kesmiş, çardağın tavanında yağmurun tıptırtısı duyuluyordu.